

ŘÍZENÍ LIDSKÝCH ZDROJŮ

9. přednáška

**Podnikové vzdělávání pracovníků
a rozvoj manažerů**

Tematické zaměření dnešní přednášky

- Místo a význam podnikového vzdělávání v systému řízení lidských zdrojů
- Systém podnikového vzdělávání pracovníků
- Identifikace potřeby vzdělávání
- Plánování podnikového vzdělávání
- Metody vzdělávání a možnosti jejich aplikace
- Vyhodnocování výsledků vzdělávání a účinnosti vzdělávacího programu
- Rozvoj manažerů – možnosti a omezení
- Kariérové plány

MÍSTO A VÝZNAM podnikového VZDĚLÁVÁNÍ v systému řízení lidských zdrojů

Nedílnou součástí ŘLZ je potřeba přizpůsobování pracovních schopností pracovníků měnícím se požadavkům pracovního místa.

Jde jednak o prohlubování pracovních schopností a o zvyšování využitelnosti pracovníků = rozšiřování jejich pracovních schopností tak, aby zvládali znalosti a dovednosti potřebné k vykonávání dalších, jiných pracovních míst.

Obecným cílem rozvoje lidských zdrojů je zajistit v podniku takovou kvalitu personálu, jakou potřebuje k dosažení svých cílů v oblasti zlepšování výkonu a svého růstu.

- **V systému vzdělávání pracovníků organizace se angažuje nejen personální útvar, resp. jeho oddělení vzdělávání pracovníků, či zvláštní útvar vzdělávání pracovníků, ale také všichni vedoucí pracovníci a odbory a jiná sdružení.**

VÝZNAM podnikového vzdělávání tkví mj. ve snaze o dosažení flexibility a připravenosti na změny přístupem cílevědomého formování pracovních schopností jedinců v daném podniku.

Základním cílem podnikového vzdělávání je pomoci organizaci dosáhnout stanovených cílů prostřednictvím zhodnocení a využití potenciálu svých zaměstnanců.

Potřeba adekvátní reakce na požadavky pracovního místa je odvislá především od těchto vlivů:

- **intenzivní technický rozvoj** přinášející nové objevy, rychle se měnící technologie a požadavky trhu na kvalitu a technickou úroveň výrobků a služeb;
- **všeobecné tendence k vyspělosti podniků**, k růstu objemu jejich výroby a neustálému obměňování sortimentu výrobků a služeb a „sdílení trendů doby“;
- **rozvoj kooperačních vztahů**, potřeba neustálého zdokonalování organizace výroby, efektivní hospodaření se všemi vstupy výrobního procesu včetně pracovní síly;
- **růst složitosti řídicích operací** v neustále se měnících podmínkách, rozvoj informačních technologií.

Podnikové vzdělávání

Učením a vzděláním by si lidé měli zdokonalovat zejména tyto osobní charakteristiky:

- ***znalosti*** – (co potřebuje znát při výkonu své funkce),
- ***dovednosti*** – (manuální, intelektuální, mentální),
- ***schopnosti*** – (k dosažení žádoucí úrovně výkonu),
- ***postoje*** – (dispozice chovat se v souladu s požadavky),
- ***normy výkonu*** – (to, čeho musí být plně kompetentní jedinec schopen dosáhnout).

Přínosy podnikového vzdělávání lze spatřovat:

- v minimalizaci nákladů na osvojení znalosti, dovednosti a schopnosti,
- ve zlepšení individuální, týmové a podnikové výkonnosti,
- ve zvýšení angažovanosti,
- v přilákání vysoce kvalitních pracovníků tím, že jim nabízí příležitost ke vzdělání,
- v přispění (pomoci) při vytváření podnikové kultury orientované na zlepšování výkonu,
- v dosažení kvalitnějších výkonů (poskytování služeb) ve vztahu k zákazníkům.

SYSTÉM podnikového vzdělávání pracovníků

– Proces podnikového vzdělávání se odvíjí od těchto základních kroků:

- 1) **identifikace a definování potřeb vzdělávání;**
- 2) **definování požadovaného vzdělání;**
- 3) **definování cílů vzdělávání;**
- 4) **plánování vzdělávacích programů;**
- 5) **rozhodnutí o tom, kdo bude vzdělávání zabezpečovat**
(vzdělávání na pracovišti, mimo pracoviště, mimo podnik);
- 6) **realizace vzdělávání:**
  - a) při vzdělávání na pracovišti (demonstrování, koučování, mentoring, counselling, rotace práce),

SYSTÉM podnikového vzdělávání pracovníků

b) při vzdělávání na pracovišti i mimo (učení se akcí, instruktáž, metoda otázek a odpovědí, pověření úkolem, projekty, studium doporučené literatury, vzdělávání pomocí počítačů, pomocí videa, multimediální vzdělávání),

c) mimo pracoviště (přednášky, diskuse, případové studie, hraní rolí, skupinová cvičení, distanční vzdělávání, učení se hrou)

7) vyhodnocení vzdělávání - Jaký efekt se dostavil?

- porovnání vstupních a konečných testů,
- monitorování vzdělávacího procesu
- hodnocení praktického přínosu vzdělávání pomocí ekonomických ukazatelů;

8) zdokonalení vzdělávacího procesu a pokračování v něm.

IDENTIFIKACE POTŘEBY a PLÁNOVÁNÍ podnikového VZDĚLÁVÁNÍ

Rozbor vzdělávacích potřeb by měl probíhat s ohledem na charakter délky období – dlouhodobé a krátkodobé určení:

Rozbor vzdělávacích potřeb a jejich potřeby z DLOUHODOBÉHO hlediska:

- se zaměřuje na budoucí či očekávané kvalifikační požadavky jednotlivých kategorií zaměstnanců nezbytné k uchování nebo zvýšení podnikové konkurenceschopnosti;
- stanovení dlouhodobých vzdělávacích potřeb organizace se opírá o analýzu vnějších faktorů ovlivňujících vývoj podniku a o změny jeho strategie;

IDENTIFIKACE POTŘEBY a PLÁNOVÁNÍ podnikového VZDĚLÁVÁNÍ

Vychází z:

- **technologických a tržních změn měnících náplň pracovních míst,**
- **dlouhodobějších plánů prodeje, výroby a investic,**
- **racionalizace, produktové diverzifikace, organizačních změn apod. dopadajících na kvalifikační požadavky jednotlivých pracovních míst.**
- **výsledkem dlouhodobých vzdělávacích potřeb by měly být rozvojové požadavky jednotlivých pracovních míst.**

Rozbor vzdělávacích potřeb a jejich potřeby z KRÁTKODOBÉHO hlediska

Krátkodobá analýza vzdělávacích potřeb:

- se věnuje **aktuálním nedostatkům ve schopnostech jednotlivých zaměstnanců** či jejich skupin, které jim znemožňují dosáhnout požadovaného výkonu;
- se opírá především o **průběžná a pravidelně prováděná hodnocení výkonu zaměstnanců** ze strany nadřízeného, ale i jejich spolupracovníků a zákazníků, za využití specializovaných brainstormingů či development center, či dotazníkových průzkumů mezi zaměstnanci.
- výsledkem analýzy jsou **individuální rozvojové plány jednotlivých zaměstnanců.**

Identifikace a plánování vzdělávacích potřeb

Při realizaci těchto aktivit je podstatné využít také spoluúčasti zaměstnanců na stanovení těchto potřeb.

Přímá účast zaměstnance jej mj. **motivuje** ke vzdělávání, tj. **k zájmu a ochotě se na svém rozvoji aktivně podílet.**

Východiskem ke zvýšení účinnosti podnikového vzdělávání jsou tři zásady:

- stanovení **konkrétních cílů** vzdělávání i **jednotlivých vzdělávacích akcí,**
- **určení správných** vzdělávacích metod,
- **kontrola dodržování** vzdělávacích metod,
- **hodnocení a analýza výsledků** vzdělávání.

METODY vzdělávání a možnosti jejich aplikace

Metody vzdělávání **při výkonu práce** (na pracovišti):

- *Demonstrování* – metoda, při níž se lidem říká a názorně ukazuje (demonstruje), jak mají dělat svou práci.
- *Koučování* – používá se k rozvoji individuálních dovedností, znalostí a postojů. Jedná se metodu založenou na vztahu dvou lidí – pracovníka a kouče, který není součástí hierarchie dané organizace.
- *Metoda mentoringu* – využívá speciálně školenou osobu(y), která působí v dané organizaci, je úspěšná, má zkušenosti, přičemž tato vede a radí pracovníkům. Pomáhá tak rozvíjet kariéru svých „chráněnců“, kteří jí jsou přiděleni.

Metody vzdělávání, aplikace

- ***Counselling*** – metoda spočívá ve vzájemné konzultaci a vzájemném ovlivňování, které překonává jednosměrnost vztahu mezi školitelem a školeným; nadřazeným a podřazeným.

Metody vzdělávání mimo pracoviště:

- ***Přednáška*** – metoda monologického výkladu problematiky (ze strany přednášejícího směrem k posluchačům).
- ***Diskuse*** – účelem diskuse je přimět posluchače, aby se aktivně zapojil do učení, poskytnout lidem možnost učit se ze zkušeností ostatních, aby pochopili jiné názory a současně rozvíjet schopnosti sebevyjadřování.

- ***Případové studie*** (*pro manažery a vedoucí týmů*) – metoda spočívá v analyzování historie či popsané události, příp. řady okolností se strany vzdělávajících se osob za účelem odhalení příčiny problému a následného vypracování jeho řešení.
- ***Hraní rolí*** – účastníci předvádějí nějakou situaci a berou na sebe role postav zapojených do této situace. Metoda umožňuje účastníkům získat od vzdělavatele a svých kolegů odbornou radu a konstruktivní kritiku, a to v bezpečných podmínkách vzdělávání, bez rizika újmy.
- ***Učení se hrou*** (*outdoor learning*) – probíhá pomocí nejrůznějších typů prožitých pohybových aktivit – plavby na plachetnici, slézání skal, kanoistiky atd.

VYHODNOCOVÁNÍ VÝSLEDKŮ vzdělávání a ÚČINNOSTI vzdělávacího programu

Výsledky vzdělávacích aktivit, především těch, od kterých očekáváme zvýšení výkonu nebo změnu chování účastníků, je třeba vždy hodnotit, a to především ve vztahu k jejich předem stanoveným cílům.

Význam tohoto hodnocení nespočívá jen v ověření a rozboru účinnosti jeho metod či způsobu provedení, ale i v posílení motivace jeho účastníků k dosažení očekávaných výsledků.

Výsledky vzdělávání lze ověřovat a vyhodnocovat:

- na základě **ověření** (lektorem, přítomným nadřízeným, příp. personalistou), zda **účastníci získali nové schopnosti**
– a to hned po jeho ukončení vzdělávací aktivity,
- na základě **posouzení po určité době** (předem stanovené), zda (ne)došlo ke **změně pracovního chování účastníků**, tj. k využívání nově vytvořené schopnosti v praxi,
- na základě **hodnocení pracovních výsledků měřených určitými výkonovými ukazateli**. (produktivita práce, kvalita produkce, objem produkce).

Výsledky vzdělávání

- Velmi podstatné a určující je posouzení finanční rentability vzdělávacích akcí – tedy vyhodnocení poměru zlepšení výkonových ukazatelů (ve finančním vyjádření) / výdaje na školení.
- **Kritérium „míry spokojenosti účastníků vzdělávacích akcí“** by nemělo být prvořadě směrodatným (nadsazováno).

ROZVOJ lidských zdrojů v podniku

- **Rozvoj lidských zdrojů** představuje **nový pohled a novou koncepci vzdělávání a rozvoje v organizaci**. Je orientován na rozvoj pracovní schopnosti organizace jako celku a na rozvoj pracovních schopností týmů, na vytváření potřebné a dynamické struktury znalostí a dovedností v organizaci, s cílem zvýšení výkonnosti celé organizace a efektivnosti jednotlivých týmů.
- Obecným **cílem rozvoje lidských zdrojů** v podniku je zabezpečit požadovanou strukturu pracovníků a rozvoj způsobem, který bude maximalizovat jejich potenciál pro růst a kariérní růst.

ROZVOJ lidských zdrojů v podniku

Rozvoj lidských zdrojů (pracovníků) se týká:

- **poskytování příležitostí** k učení, rozvoji a odbornému vzdělávání (výcviku),
- **vlastního plánování, realizace a vyhodnocování** vzdělávacích akcí a programů za účelem zlepšování individuálního, týmového a podnikového výkonu.

ROZVOJ MANAŽERŮ

Rozvoj manažerů:

- se týká zlepšování výkonu manažerů v jejich současných rolích a jejich přípravy na vyšší funkce a vyšší míru odpovědnosti v budoucnu;
- přispívá k úspěšnosti podniku tím, že pomáhá organizaci rozvíjet manažery, které potřebuje k uspokojení svých současných a budoucích potřeb;
- zlepšuje výkon manažerů, má pozitivní vliv na úspěšný proces následnictví ve funkcích.

Rozvoj manažerů

V úlohách manažerů dochází ke změnám ve smyslu toho, že manažeři se stávají vedle své řídicí úlohy taktéž vzdělavateli, školiteli a motivátory svých podřízených.

Tímto směrem je také nutné směřovat i rozvoj manažerů, přičemž proces vzdělávání a rozvoje však musí být prioritně odvislý od následujících aktivit:

Nezbytné aktivity ROZVOJE MANAŽERŮ:

- analýza současné a budoucí potřeby daného manažera v podniku,

Rozvoj manažerů

- vyhodnocení existujících a potenciálních dovedností a efektivity manažera z hlediska potřeby uvedené v předchozím bodu,
- vytváření strategií a plánů směřujících k zabezpečení této potřeby.

Osoby, které mohou manažerům přispět v procesu rozvoje:

- na pracovišti: nadřízení, interní a externí profesionální poradci, kolegové či kompetentní podřízení.
- mimo pracoviště: vzdělavatelé (poradci), autoři odborných studií a publikací, členové rodiny, známí, obchodní partneři, příp. i konkurenti.

KARIÉROVÉ plánování, podnikové PLÁNY OSOBNÍ KARIÉRY

Se vzděláváním a rozvojem lidských zdrojů v podniku úzce souvisí také **kariérové plánování, resp. podnikové plány osobní kariéry.**

Součástí plánu osobní kariéry jsou individuální plány vzdělávání a rozvoje pracovníka.

Samotné kariérové plánování:

- souvisí s procesem vnitřního náboru a výběru pracovníků, jejich vzdělávání, motivace a stabilizace;
- se stává nezbytnou součástí profesního života jednotlivce a součástí dílčích personálních činností realizovaných zaměstnavatelem;

Kariérové plánování

- umožňuje zaměstnavatelům lépe sladit osobní ambice pracovníků s potřebami organizace – tj. zajistit, stabilizovat a rozvíjet kvalifikovanou pracovní sílu nezbytnou k dosažení strategických cílů společnosti.
- pracovníkovi jsou poskytovány příležitosti k osobnímu rozvoji a postupu v organizační hierarchii tak, aby byl naplněn jeho osobní potenciál v souladu s možnostmi a záměry zaměstnavatele a ten si tak stabilizoval a rozvíjel své pracovníky.

Kariérové plánování, řízení kariéry

K základním aspektům řízení kariéry patří:

- rozhodnutí o strategii získávání klíčových pracovníků (vnitřní nebo vnější nábor);
- predikce budoucích personálních potřeb organizace vyplývající ze strategických plánů;
- výběr klíčových pracovníků a perspektivních pracovníků jako tzv. personálních rezerv;
- plánování následnictví v klíčových pozicích ve firmě;
- specifický přístup ke klíčovým pracovníkům a personálním rezervám s cílem jejich stabilizace a přípravy na budoucí kariérovou dráhu.

Podnikové PLÁNY OSOBNÍ kariéry

Specifický přístup ke klíčovým pracovníkům a personálním rezervám by měl spočívat především v:

- intenzivní komunikaci o osobních ambicích pracovníka a jejich sladitelnosti s potřebami zaměstnavatele;
- zpracování kariérových plánů (plánů osobního rozvoje) jako deklarace vzájemných úmluv a závazků;
- přípravě a realizaci programů osobního rozvoje a vzdělávání;
- podpoře jejich uplatnění;
- v uplatňování vhodných motivačních nástrojů, ve vhodné zvýhodnění v rámci mzdových systémů, systému péče o pracovníky.

Podnikové plány osobní kariéry

- se využívají především u **vysoce specializovaných kategorií pracovníků a manažerů**. Zpracování probíhá ve čtyřech krocích:
  - 1) hodnocení osobní kariérové kotvy a stanovení vlastních cílů;
  - 2) hodnocení organizací;
  - 3) informování pracovníka o jeho možnostech v rámci podniku;
  - 4) „dohoda (plán)“ o stanovení cílů kariéry a cesty k jejich dosažení – tzv. startovací krok – provádí personalista s daným pracovníkem a jeho liniovým vedoucím.

Nový trend – „učící se organizace“

Ve vztahu k podnikovému **vzdělávání a rozvoji** lidských zdrojů je uvědomělé sdílet trend „učící se organizace“

Podle D. A. Garvina učící se organizace projevuje dovednost v pěti hlavních činnostech:

- v systematické řešení problémů,
- v experimentování,
- v učení se z dosavadních zkušeností,
- v učení se od ostatních,
- v rychlém a účinném přenosu znalostí do celé organizace.

V zájmu každého zaměstnavatele, racionálně
řídícího lidské zdroje, by mělo být
**umožnit pracovníkovi zvýšit intenzitu učení,
poskytnout mu znalosti a určitý soubor
přenositelných dovedností,**
které mu pomohou s osobním růstem
a vývojem kariéry.

Děkuji vám za pozornost a
přeji příjemný zbytek dne. 😊

